Проект!

МОТИВИ

към проекта на Закон за допълнение на Закона за приватизация и следприватизационен контрол

„Холдинг Марица Изток" ЕАД (ХМИ ЕАД) е учреден с решение на министъра на енергетиката от 31.08.2026 г. в изпълнение на Решение № 443 на Министерския съвет от 10.06.2026 г. относно реализирането на реформа C4.R11 „Подобряване на корпоративното управление на държавните предприятия в енергийния сектор" от Плана за възстановяване и устойчивост на Република България. Дружеството е създадено чрез отделяне на „ТЕЦ Марица Изток 2" ЕАД и „Мини Марица-изток" ЕАД от „Български енергиен холдинг" ЕАД (БЕХ ЕАД) и обособяването им като дъщерни дружества в създадената нова холдингова структура. В състава на ХМИ ЕАД се включва и дъщерно дружество на „Мини Марица-изток" ЕАД - „ММИ – Възстановяване на минни терени" ЕООД.

Активите, обединени в рамките на БЕХ ЕАД, в това число и тези на „ТЕЦ Марица Изток 2" ЕАД и „Мини Марица-изток" ЕАД до отделянето, са от стратегическа значимост за сигурността на страната и критичната инфраструктура на Република България.

„ТЕЦ Марица Изток 2" ЕАД е базова кондензационна централа, работеща с местни лигнитни въглища, разположена в Източномаришкия енергиен комплекс и е най-голямата иновирана топлоелектрическа централа в България. Поради своите конструктивни особености и работата на ТЕЦ, като базови и подвърхови мощности, кондензационните блокове в основните термични електроцентрали имат основна роля за:

- поддържане запаса по устойчивост в електроенергийната система (ЕЕС);
- успокояване нискочестотните колебания на активната мощност в синхронното обединение;
- поддържане на необходимия резерв за първично регулиране на честотата;
- участие във вторично регулиране за поддържане баланса на ЕЕС и изпълнение на графиците за междусистемни обмени;
- поддържане на напреженията в електропреносната мрежа в допустимите граници;
- поддържане на необходимата готовност за противоаварийно управление при възникване на системна авария в ЕЕС;
- осигуряване на мощностния и енергиен баланс на страната.

„ТЕЦ Марица Изток 2" ЕАД е ключов елемент на ЕЕС, който осигурява както основен товар за консумация, така и пълноценно участие в регулирането на честотата на напрежението в системата. Централата е основен фактор за устойчивата работа на ЕЕС, поради обстоятелството, че е единствената централа, която има връзка с трите нива на напрежение на ЕЕС на Република България - 110, 220 и 400 kV. При настъпване на тежки аварии с възможно частично или пълно разпадане на ЕЕС, „ТЕЦ Марица Изток 2" ЕАД е в състояние да подпомогне бързото възстановяване на системата и ограничаване

разпространението на авариите. При отпадане на „ТЕЦ Марица Изток 2" ЕАД от системата, ЕЕС и пазара за търговия на електроенергия не биха могли да функционират нормално, тъй като този недостиг в системата не винаги би могъл да се компенсира.

„Мини Марица-изток" ЕАД експлоатира най-голямото находище на лигнитни въглища в страната, разположено в Източномаришкия басейн с продуктивна площ от около 240 км². Въглищата се добиват по открит способ в три рудника – „Трояново 1", „Трояново – север" и „Трояново 3". Добиваните в дружеството лигнитни въглища са предназначени за енергийно гориво на топлоцентралите от комплекса „Марица – изток", с които е обвързано технологично и пазарно.

С Решение № 755 на Министерския съвет от 2004 г. „ТЕЦ Марица Изток 2" ЕАД и „Мини Марица-изток" ЕАД са включени в списъка на стратегическите обекти от национално значение в сектор „Енергетика", а с Постановление №181 на Министерския съвет от 2009 г. са определени като стратегически обект от значение за националната сигурност.

Горепосочените дружества притежават и експлоатират активи в съществен размер, представляващи имоти, машини, съоръжения, тежко минно и транспортно оборудване, както и спомагателна механизация. Пряко заети в дружествата в холдинговата структура са около 8000 души. Те имат ключово значение за ефективната експлоатация на посочените активи, поради което са необходими гаранции за тяхната заетост.

По тези причини, включително социалния фактор, БЕХ ЕАД е включен в т. нар. „забранителен" списък за приватизация, съгласно приложение №1 към чл. 3, ал. 1 от Закона за приватизация и следприватизационен контрол (ЗПСК).

Имуществото правоприемство на активите, настъпило като резултат от процедурата по преобразуване, не прехвърля автоматично законовия статут на преобразуващото се дружество върху новоучреденото. В този смисъл от момента на вписването му в търговския регистър, ХМИ ЕАД автоматично попада под т.нар. „общ режим" – т.е. държавното участие в капитала му се счита за обявено за приватизация.

Първата цел, която се поставя с предложеното изменение в ЗПСК е гарантиране на сигурността на електроенергийната система, чрез запазване на държавния контрол върху ключови активи от критичната инфраструктура, както и при развитието на стратегическия потенциал на енергийния комплекс „Марица изток". Втората цел е осигуряването на правна сигурност и устойчивост на правоотношенията на работниците и служителите, заети в добив на въглища и свързаното с тях производство на електроенергия.

Приемането на ЗД на ЗПСК не е обвързано с разходи за държавния бюджет.

С включването на ХМИ ЕАД в забранителния списък за приватизация (Приложение № 1 към чл. 3, ал. 1 от ЗПСК) ще бъде:

- запазен държавният контрол върху ключови активи от критичната инфраструктура на страната, както и правото на държавата да осъществява контрол при развитието на стратегическия потенциал на енергийния комплекс „Марица изток", с оглед трансформирането му поетапно в модерен енергиен и индустриален център.

- осигурена стабилността и гарантирана защитата на обекти, които имат стратегическо значение за националната сигурност;

- реализирана възможността за дългосрочно стратегическо планиране на дейностите, свързани с енергийния преход;

- осигурена правна сигурност и устойчивост на правоотношенията на работниците и служителите, заети в добив на въглища и свързаното с тях производство на електроенергия.

С проекта на ЗД на ЗПСК не се въвеждат конкретни изисквания на правото на Европейския съюз.